

ז'ירושלים תעלה על לבבכם' | הרב ראובן טבול

הרב שאול ישראלי זצ"ל אשר ניפטר בי"ט סיוון תשנ"ה מחבר במאמר ידוע את צמד החגים, פסח - חג החרות, ושבועות - חג הקורות (כידוע, ניתן לראות בשבועות כמעין "שמיני עצרת", שמחת-מתן-תורה, לשבעת ימי הפסח כאשר ימי העומר מקשרים בין השניים), לשני המועדים אשר זכינו להם בדורנו, דור שיבת ציון, יום העצמאות ויום ירושלים:

זכינו שישתבצו שני ימים שיש להם אותה משמעות, משמעות חיה בימינו, המחיה את המסורת הקדומה של זמן מתן תורה ויציאת מצרים. ה' באייר - יום העצמאות ישראל, יום זקיפת הקומה של העם היהודי גם בארץ וגם בגולה, ויום כ"ח באייר - יומה של ירושלים, שזהו יום המסמל את החרות, את הקדושה, את האחדות של ישראל ותורתו, את האחדות של ישראל עם קדושתה של ארץ ישראל.

(שיחה ליום ירושלים, תשמ"ז)

נתמקד כאן בקשר אותו מציין הרב ישראלי בין יום ירושלים לחג השבועות. ורמז לקשר ההדוק בין הימים נמצא כבר בספירת כ"ח באייר - שלושה וארבעים יום לעומר, חסד שבמלכות. החיבור המהותי בין החסד והמלכות מקביל לעולם העולה מהמגילה בשבועות, מגילת החסד המתקיימת ומובילה למלכות ישראל.

נקודת החיבור - ירושלים, מתנוססת על ראש שמחתנו בשני המועדים. העלייה לרגל עם פרות הביכורים, קבלת הפנים ושמחת החג, כל אלו סובבים סביב ציר ההתקדשות הלאומי המפגיש פנים אל פנים; איש אל רעו, העם אל הכוהנים והלויים המשרתים בקודש, וישראל כולו אל אביו שבשמים.

כך גם בדורנו, תקיעת השופר בכ"ח אייר ודמעות הצנחנים, יחד עם חבלי ארץ קודשנו המשוחררים הרטיטו לבבות. הקריאה "הר הבית בידינו" סימלה ומסמלת עד היום את הניצחון הפלאי לו זכינו בחסדי השי"ת ותחושת השיבה אל "ארץ התנ"ך" הלהיבה את כלל העם.

ברם, לצערנו נקודת דמיון נוספת קשורה בשני הימים הטובים הללו. שהרי "בחטאנו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו", וכשם ששירת הלויים איננה ועבודת הקורבנות והעלייה לרגל חסרים כל כך (ויש לנו להוסיף גם את הבחינה השנייה של חג השבועות, חג מתן תורתנו - ואף היא מבקשת את תיקונה אל מול הציבור הגדול בעמ"י אשר איננו עוסק ושומר את התורה), כך זועק הלב על הר הבית אשר שועלים מהלכים בו ללא מרות, על תחושת האדישות והניכור המקיפה חלקים גדולים מהציבור כלפי עמו ואדמתו - כל זאת כאשר את קריאות החיילים ותקיעת השופר מחליף מלל ציני, עייף ומיואש.

ושמא, עולה המחשבה, ושמא היא הנותנת... ואין הדבר מקרה שדווקא סביב נקודת הראשית הקדושה הזו רבו המקטרגים והמניעות. ושמא הקלקולים הרבים אינם אלא הוכחה נוספת, גם אם כואבת, לעוצמת האור הגדול, אור 'החסד שבמלכות' המופיע עלינו. כי ישנו עיוורון וישנו עיוורון, ישנו עיוורון הנובע מאפלה וישנו עיוורון הנובע מסנוור עז, לא משקיעת האור אלא מזריחתו... וכך כתב מרן הרב קוק זצ"ל לגבי התייחסותנו לירושלים ולתהליך התחייה: "לבושים צואים אנחנו מלבישים את בן-המלך, כי לא נוכל בנשמותינו הרצוצות לתאר את גדלו-גדלנו..."

אך אנו מאמינים בני מאמינים. מאמינים בה' ובתורתו, ובני מאמינים ל'עם זו יצרתי לי'. ומכוח זאת אנו נאחזים בירושלים, שמחים בירושלים, עולים לירושלים. ירושלים כמקום, כמהות, כבחינה. ירושלים, כך לימדונו חכמים, עושה כל ישראל חברים. הן חברים במשמעות החברתית והערבות ההדדית, והן חברים במשמעות התורנית והטהרה (ירושלמי, חגיגה ג ו). ירושלים חושפת את האור הגנוז בכל יהודי ומהווה בריח תיכון כלל ישראלי. כלל זה מצריך עבודה מאומצת של לימוד והכרה, ראשית בתוככי בית המדרש, ומיתוך כך החוצה אל כלל העם אשר אינו מכיר בגודלו ובחוסנו. ואולי גם לכך רמז הרב ישראלי זצ"ל, שערכו של יום כ"ח באייר תלוי ועומד ביסודות הרוחניים הנלמדים בחג השבועות - פרות הארץ הטובה, העלייה לירושלים, מתן תורה ומגילת החסד - המביאים לכדי חייו עולם אשר נטע ה' בתוכנו. בנפשנו הדבר, ובידנו היכולת להפוך את המילים למעשים ולמציאות:

..אבל כל אלה המחשבות הזרות וכל אורחות התווה ודרכי החיים האפלים היוצאים מהן לא יכלו לנגוע עד מה בעצמה של נשמת אלוהים-חיים ההולכת ומתגברת בתוכנו ומקיצה אותנו לתחיה, למבשרת-ציון העומדת על הר גבוה, האומרת להרי יהודה: הנה אלוהיכם...

כי לא הגיוני לבב אנוש ולא רוח-בשר חציר הגה את כל החזון הגדול הזה של תחיתנו, כי אם דבר ד' הוא זרם אור א-ל אלוהי ישראל הוא המתגלה בכל תנועותינו הקטנות עם הגדולות, הוא ההולך לפנינו לישר הדורים והוא שוכן עמנו גם בכל טומאותינו, מצמצם את כח גדלו לפי מדת כח גונו השבור ולפי חילה של נשמתנו הרסוקה, ששניהם יחד שבים לתחיה בהדרגה איטית...

(ירושלים, מאמרי הראי"ה עמ' 299)

מועדים לשמחה, לגאולה שלמה ולירושלים הבנויה!